www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 18. — Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 22. січня, 1923.

VOL. XXXI. — No. 18. — Jersey City, N. J., Monday, January 22, 1923. — THREE CENTS

ВЖЕ СКОРО КІНЧИТЬСЯ ЗБІРКА НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

Українські громади: Подбайте в найблизших днях, щоби кожда з Ваших громад була достойно заступлена у загальній збірці на Фонд Негайної Допомоги!

ОБЖАЛОВАНІ ЗА ГЕРИНСЬКУ МАСАКРУ СКЕБІВ УВІЛЬНЕНІ

МАРІОН, Илинойс, 19. січня. — Росправа над першою частиною обжалованих за гериньску масакру скебів покінчилася нині увільненням усіх пятьох обжалованих.

Лава присяжних судиїв радила над вироком через 27 годин. Голова лави повідомив шерифа про покінчене праці коло пів до другої години сполудня. Сей повідомив суддю, а той сейчас скликав всі інтересовані сторони. Коли судя читав вирок лави присяжних, на сали панував цинтарний спокій; лишень жінка одного обжалованого хлипаньки перервала тишину. Судя остеріг публику перед якимнебудь демонстраціями, і за пять мінут після прочитання вироку вся судова саля була порожна.

Послідні вийшли обжаловані, котрих відведено до вязниці, звідки їх випущено на волю за запорукою до нової росправи, на якій вони будуть відповідати за убийство скеба Антона Муковича, так як вони тепер відповідали за убийство Говарда Гофмана.

ПРОЦЕС ПРОТИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

БЕСТРОП, Лунзіяна, 19. січня. — Двох, покликаних стейтовим прокуратором свідків з великою певностю ствердили, що Т. Дж. Бернет та Р. Н. Грей брали участь в нападі на вбитих Ку-Клакс-Кленом Ричардса та Дениела.

В той самий час банда закаптурених ізлців напала в ночі на кількох мешканців міста, тероризуючи їх погрозами. Один нападений відстрілювався від напасників та ранив одного члена Ку-Клакс-Клена. Суддя, ведучий слідство, довідавшися про напад, сейчас зарядив в тій справі нове слідство.

СЕНАТОРИ НЕВДОВОЛЕНІ ПОЯСНЕННЕМ УРЯДУ ПРО БОЙДЕНА

ВАШІНҐТОН, 19. січня. — Члени сенатового комітету для заграничних справ виявили своє невдоволене з предложеного їм департаментом стейту пояснення в справі Бойдена, американського неофіціяльного наглядця при алянтській репараційній комісії.

Департамент стейту хотів збути комітет простою заявою, що Бойден все тішиться довірям уряду, але сенатори зажадали докладнійших пояснень про зміст заяв Бойдена перед репараційною комісією.

Се домагане є відай вступом до викинення Бойдена з його становища.

СЕНАТОР В ОБОРОНІ ФРАНЦУЗЬКОГО ЗАНЯТТЯ РУР

НЮ ЙОРК, 19. січня. — Пенсилвенійський сенатор Джордж Гвортон Пепер в своїй промові, виголошеній перед нюйоркською адвокатською палатою, обороняв заняте округа Рур Францією.

Він висказував погляд, що французький крок є понад всякий сумнів правним кроком. Він говорив далі, що Ліґа Народів є безсильна порядкувати межинародні справи в Европі, та що Злучені Держави найкраще зроблять, як вони будуть держатися осторонь від европейських справ. Злучені Держави не повинні, після нього, навіть братися бути посередником.

РЕЗОЛЮЦІЯ В ОБОРОНІ ЧЕСТИ ЛА ФОЛЕТА

МЕДИСОН, Висканзин, 19. січня. — У висканськім сенаті внесено резолюцію за знищенням осуду сенатора Ла Фолета, виданого стейтовими професорами в час війни. Сей осуд відноситься до противоенної аґітації Ла Фолета, а був він підписаний всіми професорами стейтового університету, а його копія по нинішний час виставлена на публичний вид в університетській бібліотеці.

Тепер сенатори з партії Ла Фолета хочуть публичного сплення документу. Домагаються сього на тій основі, що документ має в собі богато лайки на честь „першого горожанина стейту", та що більшість професорів підписала його під натиском влади. Нині богато з них хоче винофати свої підписи з осуду.

КАНАДА ОБУРЮЄТЬСЯ НА МОНОПОЛЬ НА ВЕЛИКИХ ОЗЕРАХ

ОТАВА, Канада, 19. січня. — Домініяльний уряд приказав розвести слідство над погодоками, що перевозові компанії на Великих Озерах опинилися в руках одного підприємства, котре рядить цілим перевозовим промислом після своєї волі.

ДЕПАРТАМЕНТ СУДУ ПОСУДЖУЄ МУРИНІВ ЗА ВЕЛИКУ РАДИКАЛЬНУ ЗМОВУ

НЮ ОРЛІНС, Луизіяна, 19. січня. — Агенти департаменту судівництва впали на збори Товариства для Загального Піднесення Мурина і арештували десятьох провідників під закидом, що члени сього товариства мали зі собою змову анархістичного характеру, обнимаючу всі Злучені Держави.

Поліція переводила докладний трус в організації та сконфіскувала книжки й літературу уряду товариства.

ВІДМОВИВ ЗІЗНАНЬ СЕНАТОВИЙ КОМІСІЇ

ВАШІНҐТОН, 18. січня. — Голова нафтового підприємства „Синклер Ойл Корпорейшен", Гарі Синклер, відмовив всяких зізнань сенатовому комітетови, що на внесенне сенатора Да Фолета розслідуже нафтовий промисел.

Нафтяр заявив, що він не хоче зізнавати про свої особисті справи, і що він готов віднестися зі своїм протестом навіть до Найвисшого Суду Злучених Держав. Сенатовий комітет видав йому ще одно візвание, загрожуючи йому поважною вязничною карою на случай непослуху.

ЗАКЛИКУЮТЬ ВІЙСКО ТА ФЛЬОТУ ДЛЯ ВИКОНУВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ

ТРЕНТОН, Ню Джерзі, 18. січня. — Прихильники прогибіції постановили на відбуваючихся тут зборах завізвати уряд, аби він вживав федеральної армії та фльоти для стереження побережа перед пачкарями алькоголічних напитків.

„ЧОРНИЙ ПАПА РОСІЇ"

Під таким заголовком подає кореспондент „Дейлі- Мейл" сильвету ґенерішного комісаря для внутрішних справ Поляка Дзержиньського, який на думку кореспондента є найстрашнійшим з тиранів, яких видала російська революція. Загальне число людий, які згинули з рук чрезвичайки від 1817 р. виносить 1,766,168. Дзержоньскі, дотеперішний шеф „чека" заявив згаданому кореспондентови, що „чека" є необхідною підпорою комуністичної Росії, бо хоч контрреволюція обезружена, але ще не вигасла і ледва хвиля може поєднатися зі світовим капіталізмом.

МАЄТОК СЕНАТОРА ПЕНРОВЗА

Обчислене майна, лишеного пенсилвенійським сенатором Пенровзом, показало, що сей політик заробив на політиці понад пів міліона доляра.

КІТ ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ

В мешканню нюйоркської аґрішки пані Мелови найдено її 11-сестрінки, 60-літної Анни Мекмегон. Причиною смерти було отроєнне світляним газом. Поліція, покликана для ствердження случаю, що доходах властительки мешканки ділила до переконання, що причиною смерти була кіточка, котру небіжка з милосердя забрала з вулиці до свого мешканя. Кревняки померлої зізнали, що вони, будучи в гостині в небіжки, бачили, як кітка бавилася гумовим вужиком, приправленим до газової печи, поставленої на землі. Власне сю рурочку найдено відчепленою, коли відкрито застиле тіло струхли. Поліція догадується, що ще кітка, забавляючися гумою, відтягнула її від печи, пускаючи в той спосіб на хату газу, який потім і забив її господиню.

СТРАЙКАРІ ПРОСЯТЬ ГУБЕРНАТОРА О ІНТЕРВЕНЦІЮ

НЮ ЙОРК, 19. січня. — У уряд „Межинародної Юнії Машиністів" віднісся до губернаторів стейтів: нюйоркського, конектикатського та Ровд Айленд, з просьбою о інтервенцію в страйку варстатових робітників на зелізниці Ню Гейвен.

В своїй просьбі уряд юнії звертає увагу, що коло півсема тисячі робітників не працює ще від 1. липня минувшого року та що страйкарі, якби вернули до роботи, поставилиб зелізницю назад на ноги протягом одного місяця.

ҐУБЕРНАТОР, ДО КОТРОГО ВСТУП ВІЛЬНИЙ

Новий пенсилвенійський ґубернатор Пінщов виконав свою обіцянку урядувати публично. В своїм уряді в Гарисбурґу він написав на дверах: „Уряд Ґубернатора: Входи Просто". Коло сеї написи є друга: „Ґубернатор прийме кождого відвідувача, як лишень урядоване йому на се дозволить, за порядком після того, хто скорше прийшов. Сенатори, Сенатори, посли, голови департаментів уряду та всі, що замовили собі авдієнцію згори, будуть з конечности мати першенство".

Згідно з тими заявами, ґубернатор сидить при великім столі в великій сали ґубернаторської палати і полагоджує всі публичні справи так, що кождий може прийти й сьому приглядатися.

ПРИЗНАЮТЬ СОЦІЯЛІСТІВ

Ґубернатор стейту Оклагоми іменував соціялістку П. Неґел членом ради публичних справ.

В номінаційнім декреті говорить ґубернатор, що іменує він соціялістку тому, бо соціялісти попирали при виборах демократичну партію.

СТРАХ МАЄ ВЕЛИКІ ОЧІ

З Чашина к. Ліська пишуть, що староста з Ліска Смалявскі заборонив шкільній дітворі в Чашині відограти сцену Вільшенка „Гостина св. Миколая", бо як зазначив зміст її крие... небезпеку для „цілости панства польського". Рівночасно староста вніс до кураторії донос на учителя, який поважився колпортувати таку бунтівничу літературу, доміж дітворою.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ФІНАНСОВА РУЇНА ПОЛЬЩІ

„Слово польське" подає подробиці розвою — фінансової руїни Польщі від 1920. року. Перший удар завдав польському скарбови доход на Київ в 1920. році. На протязі літа того року видрукувано 28 міліярдів мп., скількість, що кілька кратно перевисшила всі попередні емісії. Міністер скарбу Міхальскі застав з кінцем 1921. року скарбового довгу на 189 і пів міліярда мп., обіг банкнотів виносив 182 міліярди. В маю 1922. року обіг банкнотів виносив уже 276 міліярди, довг скарбу 217 міліярдів, покриття банкнотів було на 86 міліярди запасу золота на 30,120.000 мп. Дня 10. грудня ц. р. обіг банкнотів доходить до 690 міліярдів мп., довг скарбу до 585 міліярдів, запас золота до 33,884,000 мп. За весь той час податки не тільки не побільшувалися, але й змаліли.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ПОДАТКОВОЇ ЦІРУБИ В ПОЛЬЩІ

У звязку з польськими надіями на вратування Річипосполитої при помочі податкової шруби — що до якої, мимоходом говорючи, істнує поважний сумнів, чи багато витисне вона з країни економічно знищеної — варта занотувати ось який факт: Учора відбулися в салі торговельної палати збори членів вільних професій: адвокатів, лікарів, інжінірів і нотарів, скликані лікарською, адвокатською, інжінірською й нотаріяльною палатами в справі нових податків. Збори виявили одно-згідність усіх промовців що до того, що скарбові власти накладаючи на членів вільних професій величезні нові податки, виявили повне і просто каригідне незнання відносин. Збори одноголосно візвали президії вичислених палат, щоби вони почали енергійну спільну акцію проти податкової шруби, яка грозить повною матеріяльною руїною для фахової інтеліґенції.

СУМА ВПЛАЧЕНИХ ПОДАТКІВ У ПОЛЬЩІ

А. В. доносить із Варшави: Від 1. січня до 31. жовтня вплинуло до державних кас безпосереднього податку 94,659,290,000 мп., з чого на надзвичайну данину припадає 71,188,580.000 мп.

ВИДИВ ВИСЛИ ПІД ВАРШАВОЮ

В наслідок нагляну криги з горішних допливів Висли, надбережні околиці під Варшавою опинилися під водою.

НІМЦІ ПОВІДОМЛЯЮТЬ БОЛЬШЕВИКІВ ПРО СВОЮ ПОЛІТИКУ СУПРОТИ ФРАНЦІЇ

МОСКВА, столиця Московщини, 19. січня. — Тутешня німецька амбасада видала комунікат, в якому заявила:

1. — Німці ведуть в долині Рур політику пасивного (безчинного) опору проти французько-бельгійського нападу.

2. — Німецьким урядовцям в нападенні області видано наказ, щоби не виконували наказів французької влади.

3. — Власники приватних копалень в Руршині заявили, що не повинуються приказам Франції і прийнуть на себе всі наслідки своєї постанови.

Німецький амбасадор в Москві фон Брокдорф-Ранцав, котрий був виїхав на короткий час до Берліна, вертається поспішно до Москви.

НІМЕЦЬКІ КОПАЛЬНЯНІ РОБІТНИКИ ГРОЗЯТЬ ФРАНЦУСЬКІЙ ОКУПАЦІЙНІЙ ВЛАДІ В ДОЛИНІ РУР ГЕНЕРАЛЬНИМ СТРАЙКОМ

ЕССЕН, Німеччина, 19. січня. — Найвисша управа німецьких державних майнерських рад радила вчера пополудні дві години над справою проголошення загального страйку в області, яку окупували Французи.

Управа закінчила нараду рішивши вислати делеґацію до французького ґенерала Деґута в Дісселдорфі і домагатись:

1. — Випущення увязнених копальняних урядовців.
2. — Усунення французького війска.
3. — Покинення забору пруських державних копалень.

Покищо майнери будуть ще далі працювати аж до часу, поки не почують відповіди ґенерала Деґута.

ФРАНЦУЗИ ЗАЧИНАЮТЬ АРЕШТУВАТИ УРЯДОВЦІВ НІМЕЦЬКИХ КОПАЛЕНЬ УГЛЯ

ДІССЕЛДОРФ, Німеччина, 19. січня. — Вчера вечером арештували тут Французи д-ра Шультіоса, скарбника сього округа, за се, що не хотів їм дати інформацій про оподаткованє населення.

А нині сполудня увязнили вони тут сімох директорів копалень угля. Найважнійшою особою між арештованими є Райхштайн, директор державних копалень в долині Рур. Його арештовано за се, що відмовився дати інформації і папери про справу праці в копальнях угля.

ФРАНЦУЗИ ЗАБИРАЮТЬСЯ НА ДОБРЕ ДО НІМЦІВ В ДОЛИНІ РУР

ПАРИЖ, 19. січня. — Французька окупаційна влада забирається таки на добре до Німців в долині Рур.

Французи забрали копальні угля під свій нагляд; захопили у свої руки митові (цлові) уряди; наложили 40% мита на уголь, який вивожено бя до Німеччини; і захопили відділи німецького державного банку в Руршині.

КАЖУТЬ, ЩО ФРАНЦУЗИ БОЯТЬСЯ ДАЛІ ВЯЗНИТИ КЕРМАНИЧІВ НІМЕЦЬКИХ КОПАЛЕНЬ

БЕРЛІН, 19. січня. — Сюди доносять з Руршини, що Французи бояться арештувати всіх власників і керманичів угольних копалень, аби сим робом не прискорити вибуху загального страйку в цілій занятій області.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВЗИВАЄ ДО СТРАЙКУ НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ І В КОПАЛЬНЯХ ПРОТИ ФРАНЦІЇ

БЕРЛІН, 19. січня. — Німецьке правительство видало наказ німецьким зелізничим робітникам в Руршині, щоби не перевозили угля ані війска для Франції.

Німецьке правительство прирекло поміч власникам копалень і робітникам в долині Рур, коли вони переведуть там загальний страйк проти французької окупації.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ БЕРЕТЬСЯ ГОДИТИ ФРАНЦІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ

ЛОНДОН, 19. січня. — В тутешніх політичних кругах заявляють, що британський премієр Бонар Ло не гадає зачинати переговорів для погодження Франції з Німеччиною. В усякому разі він з таким пляном не буде спішитись.

ПАРТІЯ ПРАЦІ В АНГЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ПРОТИ ОКУПАЦІЇ РУРЩИНИ

ЛОНДОН, 19. січня. — Посли з групи англійської Партії Праці, які є найсильнійші в англійському парляменті по консерватистах, приготовляють велику демонстрацію в парляменті проти французької окупації німецької території.

ІТАЛІЯ ПОКИДАЄ ЗАХОДИ ПОГОДИТИ ФРАНЦІЮ З НІМЕЧЧИНОЮ

РИМ, столиця Італії, 19. січня. — Італійське правительство пробувало робити заходи для погодження Франції з Німеччиною, але се йому не вдалось, бо жодна із сторін не виявила охоти до уступок.

З уваги на те італійське правительство покинуло гадку мирити ворогів.

В тутешніх урядових кругах кажуть, що Франція найбільше завинила, що держала свої пляни окупації Руршини в тайні перед другими алянтами.

Запевняють також, що Італія не візьме участи у військовій виправі проти Німеччини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian-newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.

One year ..... $ 7.00	
Six months ..... $ 3.75	
Three months ..... $ 2.00	

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.

На один рік ..... $ 7.00	
На пів року ..... $ 3.75	
На три місяці ..... $ 2.00	

Foreign and Jersey City Rates.

One year $10.00	
Six months ..... $ 5.00	
Three months ..... $ 2.75	

В Джерзи Сіті і заграницею.

На один рік $10.00	
На пів року ..... $ 5.00	
На три місяці ..... $ 2.75	

За кожду зміну адреси платяться 10 центів.

Телефон „Свобода" 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

На анонимовни редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧОМУ ТРЕБА ТЕПЕР СПІШИТИ З ЖЕРТВАМИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ.

Громадянин Теодор Пташинський з Майнерзвіл, Па., пересилаючи свою жертву на Фонд Негайної Допомоги, пише:

Наша громада припізнилася тепер з жертвами на оборону рідної землі. Якось у нас не так як по других громадах, але думаю, що на днях справа піде краще. Та я ждати на других не хочу, а пересилаю тимчасом пять долярів вже тепер. Думаю, що ми тепер повинні всіми силами поперти наше Правительство та боротьбу в старім краю, бо наближається час, коли буде можна легко прогнати Ляхів з Галичини. Французький наступ на Німеччину зробить напевно в Европі велику колотнечу, а то повинно нас Українців тішити. Франція і її сестра Польща готові леда година провалитися. Тоді треба нам бути готовими до останної боротьби. На то не повинні ми Українці під теперішну хвилю забувати, а організуватися та збирати центи на той рішаючий бій.

Теодор Пташинський.

У СПРАВІ НАСИЛЬНОЇ ЛЯЦЬКОЇ РЕКРУТАЦІЇ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Віденський тижневик „Український Прапор" у виданню з 6-го с. м. повідомляє:

Президент Української Національної Ради Східної Галичини др. Евген Петрушевич вніс дня 26-го грудня, 1922, ДРУГИЙ ПРОТЕСТ проти безправної польської рекрутації українського населення в Галичині, до головних аліянтських держав.

В тім протесті покликується на протестову заяву Української Національної Ради у Львові з 15. грудня, 1922, та домагається, щоб головні аліянтські держави яко правні суверени Східної Галичини негайно скасували безправний рекрутаційний розпорядок польської окупації та заборонили побір рекрутів до польського війска у Східній Галичині.

ПОЛЬСЬКІ РЕКРУТАЦІЇ.

З приводу військової бранки, зарядженої Поляками у Сх. Галичині, цілі села залиті військом, поліцією і жандармами. Призиваних стягають ляцькі збіри на силу перед поборові комісії, а на тих, що ховаються, устроюють формальні польовання. В Козівці в козівськім пов. на 24 призивних ставилося перед комісією всього двох і то латинників. Усі инші поховалися. З тих зловлено 12-ох і відставлено до комісії в Козовій. У Кривім тогож пов. в ночі перед бранкою приїхали до села улани, постягали всіх уроженців 1900 і 1901 р. з ліжка і другого дня відставили до поборової комісії. — В Мшанци старосамбірського пов. жандарм Шалайко, взявши до помочи кількох жовнірів, пішов по хатах глядати покликаних. Озлоблений безуспішністю сеї магіяки став зганяти свою злобу на родинах призивних, побиваючи їх. А жовніри вправді не брали в сих боях участи, затеж рабували скрізь у селі курки, збіже, шкіри і т. ин. — В Білій чортківського пов. ловили жандарми призивних цілу ніч. Зловили разом 14-ох. — У Білобожниці зловили жандарми Данила Румяного й Василя Павшка. — В Утрині на 24 покликаних зловили 5-ох. — У Швайківцях на 16 покликаних зловили в ночі 3-ох: Антона Гуменюка, Михайла Баратовича та Івана Політичку. — В Ягольниці Старій стягали хлопців з ліжка до „гміни". — В Струсівці рабували жандарми в людей кури й качки. — В Колиндянах робили жандарми ревізії у батьків покликаних, стріляли з карабінів на пострах і допускалися тут инших насильств. — В Улашківцях зібрали по хатах 24-ох хлопців та відвезли до Чорткова. — В Скородинцях покликано 7-ох Українців, з котрих пять ховається. Між тими є Степан Добрушин і Іван Гардамала, які весь час служили в У. Г. А. — В Бережанщині не станув до бранки добровільно ніхто, з виїмком малого числа Жидів. — В коломийськім пов. спало до села Бучачки в ночі з 20. на 21. м. м. одинайцять жандармів, щоб забирати до війска „добровольців", які не ставилися у приписаний часі до бранки. Хлопців без огляду на нічну пору годі було відшукати. Розлючені тим жандарми побивали свояків призивних, між иншими Мих. Цибуляка, Мих. Кульчицького, Івана Перперовського й Івана Джамана. — В Рудні львівського пов. стереги жандарми призивних від 3. год. досвіта й доставили їх на станицю польської поліції в Зимній Воді. — В Надвірянщині прибула до Назавізова карна експедиція, яка грабувала харчі в цілім селі. Новобранці поховалися. Ляцькі збіри намагалися кождого зловленого переконувати про те, що при польськім війску буде дуже добре, а хто з тих, що поховалися, зголоситься „добровільно", той караний не буде. Так вербували охотників через чотири дні, а як мали досить, поїхали вербувати до сусідного села Гвозда.

ПАМЯТАЙТЕ НА
ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВІ.

Українські громади в Америці! Бороніть Рідний Край, памятайте на Фонд Негайної Допомоги. Складайте жертви громадно і сейчас, а шліть їх до:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

НАША БАЙДУЖНІСТЬ.

Коли візьмемо в руки послідний спис Національної Позички, то побачимо, що ту Позичку зложили 292 українських громад в Америці. Між ними було 27 громад, з яких кожда зложила найменше 1,000 дол. на Позичку. А 132 громад жертвувало знова найменше по 100 долярів.

Для порівнання візьмім тепер під розвагу послідний спис Фонду Негайної Допомоги. Переглянувши його, завважимо, що на Фонд зложило до сього часу всего 131 громад. Значить, **більше як половина** громад, які складали на Позичку, не зложили **нідного цента** на Фонд. Правда, що ті громади, яких тут бракує, невеличкі і бідні, але й вони не повинні відтягнутись хоч від найменьшої жертви на оборону Рідного Краю.

Висше тисячі долярів зложило на Фонд Негайної Допомоги пять громад, а висше сто всего 32 громади.

Ми побачимо дальше, що коли зважимо, що приміром одна з тисячних громад, Янгстаун, О., зложила тепер 15 дол. на Фонд, друга з них, Бейон, Н. Дж., 10 дол., а знова така тисячна громада як Скрентон, Па., не дала ще **нідного цента**, то зрозуміємо вже на тих примірах, чому збірка на Фонд Негайної Допомоги йде так пиняво.

І ще одно. Поминувши вже таку громаду як Джанстаун, Па., і їй подібні, які були і остали **глухими і німими на всякі народні поклики,** маємо ще

К. Лаврінович.

„ОТАМАН МАХНО" В ПОЛОНІ?...

(Замітка).

Серед безконечного ряду-вантажків народнього руху на Великій Україні, в добу т. зв. „отаманщини", постать „запоріжського отамана" Махна з Гуляйполя являється найбільш характерною для зрозуміння сучасного положення селянських мас. Революція, на яку селянство покладало всі свої надії, дала народові землю, але не дала того, що необхідне для спокійної праці, — права... Сталося так, як каже сучасний поет Павло Тичина:

„Що тепер всім воля,
Врізали вам поля,
В головах тополя,
А голів нема"...

Єдине, що зосталося для всіх можливим, це повстання... Повстання проти жорстокости окупантів, повстання проти ворожих московських урядів — „білого" й „червоного", повстання проти насильства „своїх куркулів", і нарешті, повстання проти того всього, що уявляє собою таку, чи иншу владу, яка зобовязує до послуху й вимагає якогось правопорядку.

Весна „отаманщини", що розвивалася й цвіла на протязі всього 1919 року під гаслом самостійности, давно вже минула і призвичаєна до всяких заколотів маса, легко пішла до тих, хто не визнав себе переможним і „воював" далі, вважаючи таке „воювання" єдиним можливим засобом істнування.

„Білі" хочуть забрати владу до своїх рук для того, щоб мати коло визискувати, „червоні" домагаються її виключно для своїх грабіжницьких цілий, український уряд хоче також якогось режиму і все це не припадає до серця зревольтованої селянської маси, яка призвичаїлася жити „сама собою", зовсім не рахуючись з тими наслідками, які дає це життя. Коли український уряд, забираючи владу до своїх рук, передовсім намагався вставити правний порядок, що свідчило про якісь ознаки державности, то селянство співчувало, але участи ближчої не взяло в праці свого уряду і в боротьбі його з напастниками, більше звертало увагу на особисту користь... „Червоні" визволяли від усяких „буржуазних" повинностей, але заставляли робити, повинність „революційну", яку робив один тільки робітник. Щодо „білих", то ці просто тягли до старого ярма, а тому зрозуміло, що крім „куркулів", які навіть національно несвідомі, ніхто за ними йти не міг...

Повстанчий рух під гаслом самостійности, початок якому дала Директорія, мав своїх черних проводирів, з яких перше місце безумовно займав селянин-учитель з м. Трипілля (на Київщині) отаман Зелений. Вся його боротьба і праця, яка тяглася трохи більше одного року, дійсно була визвольною творчою, цілком анальогічною з боротьбою і працею „козацького батька" Семена Палія. Як той, так і цей, визволяючись від чужинців-панів, старалися зміцнити себе організацією сила, але як у того, так і в цього не було повного довіря до державної влади, стремління якої були для його майже ворожі. „Шляхтянство губить нас", — казав Палій своїм козакам і в той-же час все-таки намагався бути в згоді з гетьманом Мазепою. Зелений для генералів, але хотів бути слухняним камянецького урядові, який оточив себе тими самими „генералами"...

Все це належить тепер до історії і згодом знайде собі певне освітлення. Нам наразі приходиться говорити про те, що це не перешуміло і що являється для нас болючою темою.

„Запоріжський отаман" Махно! Хто він і звідки? Про нього вже три роки пишуть і говорять усі газети в цілому світі, а він начеб-то „нічого собі"...

Яку постать з минулого привіряти до його невеличкої середнього росту, міцної і жвавої постаті? Богун буде занадто кремезним, Кривоносу нехайним, Залізняк сантиментальним, а Кармелюк про невихованим і темним мужиком... Одначе, в нього є всього потроху: шляхетність Богуна, жорстокість Кривоноса, відданість Залізняка і цицість Кармелюка. Сам він не „полковник" і не „розбійник", а просто селянин з м. Гуляйполя, народний учитель. Махно, який зазнав на власній шкірі „легку руку" царського жандарма, що гнав його за „крамолу" в далекий Сибір і який перетерпів усе, що лише повинен перетерпіти той, що не визнає нікого і нічого, крім одної волі, волі і волі...

„Тепер ви, громадяне, вільні! Ви цілком вільні! Не буду вам відновляти ніяких урядів і заводити управ, а пропоную жити так, як я живу!" — звучало його оповіщення до мешканців Катеринослава після того, як він вигнав звідти Денікінську „білу наволочь".

Що то за воля, коли вас змушують до неї? — завзяле віче Бердянську до робітників, що гнали звідти большевицьких „червоних заволок"...

Про Український визвольний рух висловлюється так, що „нічого з того не буде, доки не буде цілком вільної військової організації, яка вміла-б чесно боротися"...

Що саме розуміє під такою організацією, — невідомо. До сього часу його ватага складалася в більшости з відчайдухів, яких тісно було в залогах инших ватажків і які не могли утриматися в рядах ні одної реґулярної армії, хоч сам Отаман Махно, дивлячись на обставини, підписував „згоду" з „білими" й „червоними", а також пробував у 1919 році підписати таку „згоду" з камянецьким урядом У. Н. Р., для чого на протязі одного тижня перебрався зі своїм „штабом" і головною частиною ватажки від Катеринослава до Липовця, на Київщині. Одначе, вже з перших кроків своєї „діяльности" на Правобережу викликав таку ворожнечу серед населення, що не дивлячись на всю свою безнадійну вдачу, мусів вертатися назад до свого рідного Гуляйполя.

Головна „резиденція" Махна — Гуляйполе, основний терен його діяльности — Запоріжжа. Тут він родився і виріс, тут він учителював, тут його кривдили і тут він став „местником" протестантом проти всього, що має в собі тенденцію бути панським, або просто державницьким.

Перші свої виступи з Гуляйполя скерував він проти Німців та гетьманців, вбачаючи в одних звичайних окупантів, а в других запроданців. Гуляй Поле стало тоді центром усіх покривджених, незадовольняних і просто авантурників, якім досить легко було маскуватися під ідейний анархізм Кропоткіна, якого властиво тримався Махно. Там-же засідала Гуляйпольська Селянсько-Робітнича рада, яка допомагала йому в його бойових операціях проти Німців і допомогала так, що коли Німці захотіли заволодіти Гуляй Полем, то мусіли заплатити за це дуже дорого. Ціла дивізія піхоти при допомозі кінноти й артилерії на протязі цілого тижня облягала містечко, несучи величезні страти, а коли вступили, то Махна вже й сліду не було. Він так влучно вибрався в Дніпровські плавні, що ніхто навіть не помітив. Ціле літо він непокоїв Німців і гетьманців по всій Катеринославщині і будучи оточений, завжди викручувався. В осени 1918 року, коли було повстання Директорії, він заняв Катеринослав, але коли почув, що наближається українське війско, здер добру „контрибуцію" і подався в плавні...

Нарід тоді масово симпатизував Директорії і Махнові грозила ліквідація. Бажаючи врятувати своє становище, він у-вайшов у „згоду" з червоними і тримався їх доти, доки зновпе опинився в Катеринославі. Тоді відмовився їх слухати і в спілці з Григоріевим попробував стати на „власні ноги", себто: завести анархічний устрій від Катеринослава до Одеси, де в той час перебував Григоріев, виконуючи французький десант „море..."

В одному херсонському містечку відбулася „нарада" двох „отаманів", яка скінчилася тим, що Махно вбив Григоріева. „Григоріевці" рішучо стали на бік української влади і розсипалися по всіх повстанчих загонах, що боролися за самостійність, а Махно, ще позмагавшись трохи з „червоними", почув поза плечами нового вороога — Денікина, з яким і підписав „згоду"...

Денікин охоче користав з його послуг до того-часу, доки він був потрібний, але коли почув себе сміліщим уже у Київі, то дав наказ знищити його. Махно довідався про це скорше, ніж ті, що мали виконати цей наказ, і негаючи часу, сам ударив... Оточений звідусіль Денікинцями, він бив їх і на ліво і на право, заки не стомився... Тоді прибув особисто до Камянця підписувати „згоду"... Звичайна річ, що такої „згоди" ніхто з ним не робив, а його самостійні виступи на Правобережу скоро відтрутили від нього навіть найбільших тутешніх горлорізів, які все-ж таки памятали й за те, що боряться за визволення Рідного краю...

Після того, Махно звійшов у спілку з якимсь „отаманом Шкурою", який оперував на Полтавщині, яко „анархист", але довго з ним не спілкувався через його „нерішучість"...

Після наступу Врангля, він виступав проти „червоних", якко „союзник", але коли діла Врангля стали непевні, він скористався цим для замирення з „червоними" і допомагав їм бити свого „союзника"...

В ті часи в його особистім життю відбувалася несподівана зміна. Нарешті він одружився з жеищиною, яка нічим не ступала його вдачі, а тією лише ріжницею, що вона визнавала боротьбу через освіту і рішучо змагалася за українську школу з представниками всіх ворожих влад, при чому часто підіймала формальні „кшільні повстання", будучи сама всього лише сільською вчителькою. Цю жінку він любив давно і через неї, як кажуть, Григоріев наклав головою, якому вона симпатизувала...

Та романтичний бік справи нас не цікавить! Головне те, що ця женщина, зробившись жінкою Махна, зробила його національно свідомою людиною і так розпочав з „червоними" боротьбу не на життя, а на смерть, яка тяглася до середини літа 1921 року.

Маючи головну ватагу в девять тисяч чоловіка, яка перевалювала з місця на місце, як буря, будучи забезпеченим, і так званими „натачанками", себ-то — маленькими двохколісними візками, на яких можна було їхати, і одночасно провадити скорострільну стрілянину, він нагонял справжній жах на ту місцевість, де зявлявся. Поза головною ватагою, мав ще десятки дрібних загонів, якими командував його приятель і „адютант", матрос Щусь. В часи рішучих і більших боїв, всі загони стягалися до головної ватаги, що разом досягало до поважної лічби, що часто виявлялася коло 30,000 людей... Ці 30,000 відчайдухів, для яких життя — жарт, а смерть — дурниця, ураганом налітали на свого ворога і нищили його. Большевики, справившись із усіми контрреволюційними фронтами, рішучо взялися нищити повстанців, а в першу чергу звернули увагу на Махна. Щоби „залікувати" — Махнівщину, відразу вислали на неї дві армії, в склад яких входили три дивізії дончаків Буденного, і Махнові після декількох невдалих боях, прийшлося залишити Катеринославщину й податися на Херсонщину. Примусило його зробити це ще й те, що в Катеринославщині роспочався наслідок руїни та неврожаю справжній голод. Коні, які були першим засобом для його боєвих маршів, або виздихали, або їх „побратими" самі забивали для харчування, а инших засобів не було... На Херсонщеі ждало його це саме... З решткими своєї татари він помандрував на Поділля й передістався через Дністер до Бесарабії, де був інтернований Румунською владою... Тут йому із жінкою і „товариством" прийшлося пережити трохи неприємних хвилин, бо „червоний" уряд України раз у раз висилав до румунського уряду ноти, в яких вперто домагався видачі Махна, яко звичайного „державного злочинця і бандита"... Румунський уряд всіми можливими засобами відмовлявся і все покликався на міжнародне право азилю, якого він не міг нарушати і яким користується Махно. Одначе, нарешті він уже згодний був задовольнити вимоги „червоного" уряду України, тим більше, що Махно зі своїм товариством зник із табору й опинився в Бесарабії, викликаючи там неспокої і навіть щось подібне на повстання. Побачивши, що рано, чи пізно, а його затримають тут, тим більше, що тут він не почував себе так певно, як на Запоріжу, — весною 1922. року він перейшов через ру. мунсько-польський кордон до Галичини. Тут його затримали й хотіли перекинути назад до Румунії, але румунська кордонна варта рішучо спротивилася звороту, будучи рада з того що він сам покинув Румунію.

В Галичині йому не довелося бути ні одного дня, бо його відразу відіслали до табору інтернованих у Стрілкові, разом із жінкою і 95 „товаришами", які перейшли з ним польський кордон. Опинившись у таборі інтернованих, він якийсь час мовчки слухав, як його лаяла польська буржуазна преса і як польські пани вимагали над ним суду за знищені їх маєтки на Україні, але для того мало обвинувачувати, а треба було доказати, що ті маєтки знищив якраз він. Таких доказів не було і Махно не звертав на те ніякої уваги. Але скоро „червоний" уряд довідався про його перебування в Польщі, як став вимагати його видачі. І Польський уряд відповів, що не видасть і заявив, що має його сам судити... Як я вже згадував, не було тільки **причини** до сього. Скоро така причина трапилася. Махно несподівано зник з табору і його придержали вже аж на межі Східної Галичини. Польська преса підняла крик, що він має намір підняти тут українське повстання, знайшли-ва-навіть якісь компромітуючі документи і йому заявили, що він „не є тепер інтернований, а **полонений**" і відвезли до Варшави, де посадили в тюрму. Через якийсь час зникла з табору і його жінка. Зловили її також в дорозі до Галичини. Арештували і повезли до варшавської тюрми. „Махновці" зосталися самі, але не журяться. Їх журиться і їх „отаман". Щойно стало відомо про втечу Махнової жінки. Зникла з тюрми, як камфора. Всі розшуки не дають нічого. Наслідком цього, коло самого Махна збільшено варту. Одначе Махно не тратить гумору і в своїх розмовах зі слідчими та інтервюерами брукової преси тримається надзвичайно гордо й самовпевнено.

„Суд, як і палиця, — каже він, — має два кінці. Коли одним кінцем ударити по одній голові, то другий кінець важди може дістати по другій"...

Цей „полон" Махна, як і те все, що досі з ним діялося, дало привід до появи нових легенд про цього „запоріжського отамана", які раз у раз появляються навіть у польській пресі і які для якого небудь Конон Дойля були-б не оціненими матеріялами для створення великої сензаційної повіти. Приходиться тільки пожалкувати, що ще й досі в нашому літературному світі не звернено на це належної уваги. А буде великий жаль, як ро скористує хтось із чужинців, передовсім — Поляки та Москалі. Повість про Махна, булаб повістю нашого сучасного, перед яким блідне Руїна і стає смішною Колівщина.

Львів, 7. грудня, 1922.

ЗАЯВА.

Сими днями появилася в українській пресі в Америці **о-сторога** управи Самопомочі українського військового табора в Йозефові, в Чехословаччині, підписана др. Корнилом Крушельницьким, Іваном Вайгертом і Михайлом Грубою, проти безіменних збірок в Америці.

Авторам осторогти ходило готовно о збірки на поміч для українського війска в Чехословаччині. Вони підносять справу **безіменних** збірок, які оголошується для українських жовнірів-скитальців, а могли би бути ужиті на інші цілі.

Я гадаю, що така осторога є все впору. А особливо тепер, коли появляються безіменні птахи і виринають то тут то там безконтрольно.

Одначе також могло би впасти підозріннє і на других, котрі переводили подібні збірки, а котрі в нічому не провинились. Я хочу звернути увагу на **Різдвяний Дар для Українських Січових Стрільців, який зібрано в Ню Йорку** в падолисті і в грудні минулого року.

Згадана осторога могла би викликати непорозуміннє і підозріннє, що вона відноситься до нюйоркської збірки. На се навіть звертали мені увагу Українці в Ню Йорку, бо і тут збирано жертви рожевими коверткими. Дізнався я отсим хочу вияснити нюйоркську збірку.

Сю збірку переводила Українська Ліга Американських Горожан в Ню Йорку, в днях 19. і 29. падолиста, 1922. Збірки були наперед заповіджені в пресі і відбулись явно та прилюдно дня 19. XI. м. р. в церкві вчасі панахиди по полягли Стрільцях і 29. XI. м. р. в Народному Домі на стрілецькому вечері. Обі збірки принесли загальну суму 300 долярів, які вислано на руки проф. д-ра Смаля-Стоцького в Празі на різдвяну вечерю для українського галицького війска в таборі в Йозефові, в Чехословаччині.

Ці гроші др. Стоцький одержав перед українським Різдвом і безперечно за них наше військове товариство в Йозефові мало вечерю.

Про одержанне гроший свідчить листмо, яке Ліга в Ню Йорку одержала від проф. Стоцького.

Воно звучить:

Прага, дня 2-го січня, 1923.

Вельми Шановний Пане Стефане Дембицький в Ню Йорку.

Вашу ласкаву посилку триста долярів для Січових Стрільців в Йозефові я Різдвяну вечеру і Ваші щирі бажання для них я отримав і прошу Вас і Українську Лігу Горожан в Ню Йорку приняти за се мою найсердечнішу подяку. Гроші як найскорше дістануться до Йозефова.

Враз з сердечними бажаннями веселих свят і щасливого Нового Року приймить мій низенький поклін.

Др. Смаль-Стоцький.

Гадаю, що отсе вияснення вистарчить і ніхто не буде підозрівати, що безіменні збірки власне переводила наша Ліга а навпаки, признає, що Ліга дала і явно і післала гроші так як саме пишеться в осторозі Самопомочі.

Ню Йорк, Н. Й., 19. січня, 1923.

Степан Дембицький,
голова Української Ліги Американських Горожан в Ню Йорку.

Василь Атаманюк.

НЕ ЗАБУДЬ ЖИТИ.

Для кого зозулька кує,
А кому пташки щебечуть,
А по нім дівча сумує,
А кому на гріб квіт мечуть.
А кому весна сміється,
Мені все те, все байдуже:
В світі, як коли придеться,
Доля збитка все ужуже!
Завтра важне, та незнане,
Вчора — шкода говорити,
Та сьогодні, тим, мій пане,
Не забудь сьогодні жити!
Пляй будучий добре спути,
І вмишуйсь може вчити,
Тільки, тільки не забути
Що сьогодні треба жити!

СЕ И ТЕ.

РАБ РАБОМ.

Навіть „Ежедневні" подали вістку про те, що Военно-редакційний Совіт Української Військової Округи на „радянській Україні" видав підручник географії, а в ньому написав, що є один „русскій" народ з одною мовою та одною вірою, а з трома нарічами: „великоруссов, малоруссов и белоруссов".

Не помістив, однак, вістки на чільному місци, але запрятав її в кутик, аби ніхто її не доглянув. В добавок загребав її під купою лайки на українських патріотів на Буковині, на діячів в Америці, на всіх і вся, лишень не на московських патріотів з „украінскої військової команди".

КРУТИ-ВЕРТИ...

Цікаве виправдане для сього кроку подають „Ежедневні". Пишуть вони, що „военно-редакційний совіт української військової округи на радянській Україні" тому написав про один народ, одну мову і одну віру, що він географії не знає.

„Не зашкодить би Военно-редакційному Совітові Української Округи навчитися самому вперед початкового курсу географії і аж потому других вчити." — пише видно якийсь фаховець по географії в „Ежедневніх".

Значить, в поступку военної команди нема нічого другого лишень проста глупота, само незнаннє географії, простеньке собі забиранне голосу в незнаній собі справі. Просто, маловажна справа, якою навіть займатися не потреба.

Нам не здається, що навіть межи читачами „Ежедневніх" найдеться богато таких, які повірятиб редакторам, що автори большевицького підручника справді такі дурні географи, як з них нюйорські паничі хочуть зробити. Навіть межи читачами „Ежедневніх" найдуться люди, які будуть знати, що складати слова большевицького військового уряду про один „русскій" народ на незнаннє географії се викрут, не гідний чесної людини.

Лишень падлюка може повірити, що Москалі тому пишуть про „один народ", бо вони географії не знають. Лишень московський наймит може дурити свій народ, що Москалі тому говорять про „один русский народ", бо вони не навчилися географії від редакторів „Ежедневніх". Лишень ляцький наймит може говорити, що Падеревський та Пілсудський тому не забирають Галичину, бо вони не навчилися географії та не довідалися, що там живуть не Поляки, а Українці. Лишень Яцків за ляцькі охлапи може вірити в незнаннє географії ляцькими наїзниками, лишень московські агенти можуть вірити, що Москалі тому йдуть на Україну, бо вони географії не знають.

ТЕЛЯ ПЕРЕД НОВИМИ ВОРОТАМИ.

Кажуть „Ежедневні":

„Якби такі курси географії видали російські монархісти, то сим а нас тільки сміх викликали, але коли їх видає Военно-Редакційний Совіт Української Військової Округи на Радянській Україні, то тоді вже не сміятися, а дивуватися треба".

Ось так „Ежедневні" представляють себе телятем, що стануло перед новими воротами, тоді як вже й воробці давно щебечуть про московську імперіялістичну політику супроти України.

ІХ ПОРІВНАННЄ

„Ежедневні" дуже кепске порівнанне вибрали собі, наводячи російських монархістів. Що російські монархісти не є приятелями українського народа, се вже відай і в „Ежедневніх" знають. А всеж таки у „Ежедневніх" відай не знають, що російська царська академія наук в Петрограді, котрої головою був самий цар, видала в 1905. році памятний протест проти обмеження українського слова.

Коли сей протест порівняти з географії большевицьких учених, порівнанне не видко на користь большевицької науки.

ПОЛІТИЧНИЙ ДОН КІХОТ

Еспанський письменник Сервантес росповідає про напад збожеволілого рицаря Дон Кіхота на вітраки, які він взяв за страшних велитнів.

Редактор „Народної Волі" пішов слідами героя Сервантеса. Шукаючи за нагодою для геройських вчинків, сей герой махнув довжезну статтю проти уряду Петрушевича за те, що мовляв сей уряд вірить в здобуттє волі українському народови лишень дорогою писання нот до аліянтських урядів. Дон-кіхотизм такого писання лежить в тому, що пан редактор „Народної Волі" має лице писати такі річи мимо сього, що уряд Петрушевича від кількох місяців, наклиюче український народ до революційної боротьби в краю та самий в тій акції бере участь та фонди для неї старає.

Коли є яка ріжниця межи редактором „Народної Волі" та Дон Кіхотом, то хиба та, що Дон Кихот взяв за великанів-рицарів чужі вітраки, а пан редактор бореться проти вітраків, ним самих набудованих.

ДВІ МІРИ

Пан редактор „Народної Волі" дуже гнівається на уряд Петрушевича за його ноти до аліянтів проти одної або другої кривди Поляків над українським населенням.

Той самий редактор не гнівається, як іменем українського народа виступить якийсь „діяч" і запише алянтам увесь український народ, з його землею, рухомих і нерухомим добром, з його майном на землі й під землею, з його предками й наслідством.

Такій „діяч" в очах пана редактора великими політиками, такі пани є союзниками пана редактора. Зате Петрушевич, як запротестує проти якого ляцького насильства, заслугує на пятно зрадника.

Нема то як політична дон-кіхотерія.

ЖЕРТВИ НА ЖУРІВСЬКУ ЦЕРКОВ, ПОВІТ РОГАТИН, ГАЛИЧИНА.

Спис жертводавців:

Юлиян Озаркін $20.00; Евстахій Озаркін, Андрій і Марія Гречуг, Микола Сеpлек і Дмитро Кіпелюх по $10; Федор Мартинюк, Петро Беркий (Яця), Гринь Андрухів, Кіндрат Фарнієга, Анна Сенів, Наталія Сенів, Анастазія і Параньки Озаркін, Іван Кріжановський, Дмитро Гаврилюк, Казимир Беркий, Катерина Динега, Іван Озаркін, Катерина Шпак, Христина Ратушняк, Марія Федиши, Петро Озаркін, Анна Балчук, Станислав і Зофія Сенів по $5.00; Анастазій Бобик і Іван Блашків по $3.00; Пилип Стасюк, Атанасий Сенів, Анастазія і Гонька" Анастазія Бротик, Анна Ноєк, Юлиян Мацяк Анна Гагла і Анна Кравчук по $2.00; Іван Лещинський, Микола Корпіг, Михайло Олійник і Федор Гисьменко по $1.00. — Разом $176.00.

Решта жертв прошу слати на адресу: Ю. Озаркін, 259 Bergen Street, Brooklyn, N. Y.

ЗА КОМІТЕТ:

Юлиян Озаркін, Евстахий Озаркі
Микола Серлек.

ДОПОВНЕННЯ ДО ПОПЕРЕДНИХ СПИСІВ ФОНДУ НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ.

1. З громади Бутлер, Па.
Максим Ковтак $1.00
Іван Масяк 2.00
2. З громади Вілмингтон, Дел.
Іван Цицик $1.00

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

DETROIT i HAMTRAMCK, MICH.

Спів. Драм. Тов. Ів. Котляревского
— відграє —

В НЕДІЛЮ, 28. СІЧНЯ 1923 Р.
в Українській Хаті, 2240 Greyling St.

„УБІЙНИКИ"

мельодрама в 5. діях М. Мельника.
Початок о годині 7.30 вечер.
Вступ 50 центів.

На се гарне представленє запрошується усіх.

18.20,21 КОМІТЕТ.

ЗАЧНІТЬ ТЕПЕР КУПУВАТИ

MAGNOLIA
і
STAR MILK

І ЩАДІТЬ ПРЕМІЙОВІ КАРТКИ НА ЦІННІ ПРЕМІЇ

Підчіть на кутку небудь адресу на противній стороні премійової картки по „ілюстровану премійову лісту.

„Виклятиться щадити премійові картки".

ДОПИСІ

ПЕРТ ЕМБОЙ, Н. ДЖ.

З протестаційного віча.

На поклик „Обєднання", а заходом Клюбу Укр. Амер. Горожан в неділю дня 17. грудня, 1922, відбулися в нашій місцевости протестаційні збори, з котрих були вислані відповідні телеграми. На одну телеграму сенатор Фрілінгайсен прислав отсю відповідь на руки голови Клюбу, д. Ів. Вавєрчака:

December 19, 1922.

Mr. John Waverchak,
President, American Ukrainian
Citizens Club, Perth Amboy, N.J.
My dear Sir:

This will acknowledge receipt of your telegram of even date relative to the Ukrainian situation.

I am very glad you have brought this matter to my attention and the same will receive my careful consideration.

With best wishes, I am

Sincerely yours,
Joseph S. Freilinghuysen.

ПЕРТ ЕМБОЙ, Н. ДЖ.

Поміч українським інвалідам в Галичині.

Зі Львова одержали ми отсе писмо:

Львів, дня 24. падолиста 1922 р.

До Хвального Клюбу Українських Американських Горожан на руки Високоповажаного Пана Пилипа Щуцького в Перт Ембой, Н. Дж.

Управа „Союза Українських Інвалідів" почувається до милого обовязку зложити отсю щиру подяку Вам Братя-Американці за приданну нам жертву через „Краєвий Союз Кредитовий" в сумі 82 долярів. Віримо вам Братя, що жертва ця є дана Вами дійсно зі щирого серця і саме та Ваша щирість і чутке серце на наше надзвичайно прикре положення є для нас сто разів цінніший чим все инше. Се для нас Українських Інвалідів найкращий доказ, що наші тяжкі в нерівній боротьбі зусилля не пропали марно, що Український Народ мимо хвилевої побіди противника не упаде, а навпаки еще висше в гору підняв свій національний прапор в обороні котрого наставляли грудь свою теперішні Українські Інваліди. Під тим прапором згуртувалися всі без виїмку Українці так тут в Старому Краю, як і там алеко за морем в Америці. Факт, що доля оборонців слушних прав українського Народу не є Вам обоятною, доказує аж надто наглядно як дорогою мусить бути для Вас судьба нашої Неньки-України.

„Щирого друга пізнається в нещастю" каже народня приповідка а Ви Дорогі Братя-Американці ділами доказуєте правдивість цих слів. Ми Українські Інваліди зі сльозами, радости в очах витаємо ту щасливу для нас вістку, що мов ясний сонячний луч продирається крізь навислі чорні хмари наших буденних злиднів, оживляє серця наші солодкою надією на краще завтра, бож ми не є забуті, не покинені на ласку жорстокої судьби, а нам співчуває та по своїм силам опікується нами весь Український Народ так як пристало на вірних Синів Неньки-України. Край наш, як відомо Вам знищений довголітною війною, не є всилі відповісти як слід всім фінансовим потребам нації. Вся наша надія на Вас Братя-Американці і ми віримо, що Ви зрозумівши прямо безвихідне положення 5.000 Українських Інвалідів, не дочекаєте раз простягненої до нас своєї помічної руки, не пожалієте поділитися з нами куском тяжко здобутого хліба, так, як ми не жалували свого молодого в повні розквіту життя за кращу долю Українського Народу. Ми віримо, що Ви використаєте кожду нагоду (товариські сходини, забави, вечерниці, зїзди, празники, весілля і т. д.) щоби зібрати хоцби малу жертву на „Фонд Українських Інвалідів"; а ми будемо благати Всевишнього, щоб благословив Ваш дім, Вашу родину та дарував Вам довгі і щасливі літа.

Еще раз просимо приняти від нас слова щирої подяки за оказану нам поміч, а письмо це просимо подати до відома Вам Високоповажаний Жертводавцям.

Остаємо з поважанням

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ:

З. Лукавецький, Ю. Гоцький,
Сідельник.

Сини й Доньки поневоленої України!

Наші браття і сестри проливали кров свою за визволенє вітчини. Вони не жалували ні крови, ні його, ні свого здоровля. Не оден, не одна, зістали каліками. Чи тепер малиби ся поневіряти попід чужі плоти? Чи малиби йти за жебраним хлібом?

Ми їх брати, ми їх сестри, ми маємо сказати ні і сто раз ні!

Бо коли наші браття кров проливали за свободу свого народу, то вони проливали і за нас. Ми є на вільній земли Вашінгтона, зароблямо спокійно на свій „насущний", проте тепер повинньмо віддати якусь пайку і на наших братів, борців-героїв. Нашою повинностю є, помочи і то зараз! Там в краю перепоновок за плечима. Ратуймо, поки час, щоби свої на нас не плакали, а чужі не судили.

Жертви слати впрост до Львова, а найлучше через часопис „Свобода", а „Свобода" пішле, куди слід.

ЗА УРДД КЛЮБУ УКР. АМЕР ГОРОЖАН В ПЕРТ ЕМБОЙ:

П. Щуцький, писар.

ІЛЮСТРОВАНИЙ ДВОТИЖНЕВИК

УКРАЇНСЬКИЙ СКИТАЛЕЦЬ

Орган військової еміграції земель Зах. Укр. Нар. Республики.

ДО ТЕПЕР ПРИЙШЛО ТРИ ЧИСЛА (20, 21, 22)

ЦІНА ЗА ПРИМІРНИК 20 ЦИГ.

Повисші числа можна набути в

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

НАНТІ ГЛО, ПА.

Віче.

Місточко Нанті Гло, Па., віддалене всего 8 миль від міста Джанстаун, Па. Мешкає тут до 150 українських родин, мають свою церкву, під церковою школу, а парохом є о. І. Палій.

Досі тут не було ніякого руху; так якби тут Українців не було; аж тепер той рух почався. В неділю, 14. січня с. р. відбулося тут віче. Людий зібралося як 200. Віче отворив о. І. Палій, пояснивши його ціль та уділив голосу редакторови д. Хандозі. Той в годинній бесіді представив зібраним події в Східній Галичині, події в світі і взвав зібраних до протесту проти Польщі за її окупацію Східної Галичини та до збірки жертв на фонд боротьби в Сх. Галичині.

Протестуючу резолюцію одноголосно ухвалено і вислано на руки президенти Гардинга.

Другий бесідник д. В. Шабатура взивав зібраних до єдности і згоди — і спомагати рідну школу в старім краю та нашу армію в Чехословакії. Бесіди бесідників принято гучними оплесками.

На внесення о. І. Палія вибрано комітет, котрий того тижня (від 15. січня) має піти по хатах і збирати жертви на фонд бою в Східній Галичині. До комітету вийшли добродії: Т. Маляховський, Лесьо Вонсьвят і Дмитро Мах. А добродійки: Текля Михалко і Олена Бабяк. Вони підуть по хатах, нехайже ніхто не відмовиться від жертви. Прийміть їх і своєю лептою помагайте своїм рідним в старім краю.

В Нанті Гло, Па., живуть наші Українці-Лемки. Їх крок для рідної справи треба похвалити, як і їх провідника о. Палія. Честь Вам і слава брати і сестри Лемки за Вашу працю. Боронїть рідний край від Горлиць по Чорне море, а всім нам засвітить зоря свободи.

Лемко **Гр. Бабяк.**

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

До відома рочестерській громаді.

За старанням місцевих жінок відбулися збори 24-го грудня в домі 102 Джойнер стр., в справі заснования жіночого товариства.

На зборах обговорювано, як повинні наші жінки стати до праці враз з нашими мущинами та про те, що конче потрібно, щоби наші жінки приставали до жіночих світських товариств і несли поміч рідному краєви і нашим братам в боротьбі проти відвічних ворогів нашого народу Ляхів.

Здавалось, що наше жіноцтво єсть таке, що нічого не думає, тільки про те, щоби вхапі зробити свою роботу та що усьо решта ніяк нас не обходить. Але коли придивитись добре то воно так не є. Наші жінки, так як усі жінки других народів, прагнуть, щоби мати свої жіночі товариства і брати участь в громадській роботі. На доказ може засвідчити той факт, що на згадані збори не було великої агітації, а однак наші жінки явились на збори точно.

На зборах ухвалено піти колядувати на новий Боєвий орґанізацієм в Галичині. Сей перший крок наших жінок є доказом, що в наших жінок дух патріотизму єсть сильний, однак не мають де його виказати, бо не мають жіночої орґанізації. На зборах ухвалено скликати віче на 21-го січня. Тому кличемо до жінок нашої громади прийти на згадане віче при 102 Джойнер Стр., о третій годині. На річу буде говорити д. Мирослав Січинський і товаришка Хороша. До тимчасового уряду Жіночого Товариства зістали вибрані: Катерина Гнатків, предсідателька; Теодозія Романів, секретарка; К. Хороша, скарбник; Анастазія Ковтун і С. Дорофей, члени екзекутивн.

Теодозія Романів, секр.

БРУКЛИН, Н. Й.

Коляда на „Рідну Школу".

Українці в Бруклині це свідомі патріоти, які люблять цілим серцем бездольну нашу вітчину. Наші громадяни доказують ту любов до свого народу не тільки самими словами. При кождій нагоді вони стараються подати належну поміч нашим братам, які борються проти ляцького лукавства і насили. А вже певне, що одними з передових патріотів є члени відділу У. Н. С. ч. 22 (тов. ім. Богдана Хмельницького). І тепер, з нагоди Різдва, подумали ми, щоби піти з колядою і призбирати жертви на „Рідну Школу". Початок вийшов від Івана Кравчука і Миколи Пухаль, до яких прилучилися Мих. Баглай, Гр. Бардак, П. Свидзинський, Ю. Ярицький, а відтак С. Глушко, Н. Братівник і В. Пясецький (ватинник).

На перший вечер Христового Різдва зібралисьмо около $75. Але браві Богданівці порішили, що підуть колядувати і другий вечер, щоби доповнити суму до $100.00.

У одній хаті ми стрінули колядників з російсько православної церкви. Коли їх дірігент довідався, що ми збираємо на „Рідну Школу", він росказав свому хорови відспівати нам „многая літа". У відповідь наші Богданівці заспівали оттаку коляду:

Вселенная веселися,
Ввесь народе пробудися,
Бо Лах-ворог вже газдує,
Ріже, палить і мордує,
Наших братів, сестер, батьків і дітий!
Вже прийшла та важна година
Всіх нас кличе Україна,
Чим скорійше поспішаймо,
Всі до купи ся єдиймо,
Бо пропадем, бо загинем на віки.

Не велика у сих стрічках поезія, але щирі слова сеї „коляди" зробили своє враження. Від господаря дістались добру коляду, а дірігент, як почув за Україну, то наче води в рот набрав.

Пішли ми колядувати дальше і всюди приймали нас гарно. Тільки прийшло нам на думку, що наші бизнесмени, яких у нас є 16, повинні піти слідом за д. Стефаном Заблоцьким, який жертвував $5.00. Хай буде йому честь і слава за його щедрість, а так само усім, які нас так щиро приняли і по можности свої жертви зложили.

А до Вас, товариші Богданівці кличу: Колядуйте і далі, щоби обійти усю нашу громаду. Наш труд для свого власного народу на свою власну „Рідну Школу".

Колядник-Богданівець.

ГРОМАДА МІЛВОКІ, ВІСК. НА НЕГАЙНУ ДОПОМОГУ

(Допись).

Дня 31го грудня українська громада в Мілвокі, Віск. обходила великий день, бо в той день відбулося велике всенародне, віче. Віче відбулося в церковній галі. Нарід зійшовся без ріжниці на партії і віру; всі мали одну гадку, а то поміч для братів і сестер в рідним краю, котрі терплять страшні муки від Ляхів.

Віче відтворив гром. Стефан Ковтун. Він представив обставини серед яких жиють Українці в Галичині. Відтак вибрано одноголосно на предсідателя віча о. Др. Шквіра. Занявши місце подякував він за честь і довіре та покликав на секретарів Андрія Гаталу і Стефана Грєга. Предсідатель перейшов коротко історію послідних подій, та вказав на знущання Ляхів над нашим народом в старім краю. Відтак представив ціль віча і загрівав горячими словами до сповнення обовязку який вложив на нас наш нарід.

Опісля предсідатель представив бесідника віча доб. Н. Ткачука з Шикаго, Ілл. Доб. Ткачук зачав свою промову подаючи три точки: 1. Негайна Допомога Галичині; 2. Орґанізація Січи; 3. Висилка протестів до американської влади.

Бесідник представив публиці події в Східній Галичині і на Радянській Україні; згадав про це, кілько сидить по ляцьких тюрмах та як розстрілюють наших братів, котрі бояться за визволення. Так само сказав, що на Великій Україні московські большевики знущаються над Українцями не менше Ляхів. Дальше згадав за борців ров. Шеремету і Мельничука, котрих Ляхи постріляли а котрі пішли на смерть з піснею на устах: „Хай жиє Україна".

Також не забув згадати про зрадників народу як хруня Твердохліба і йому подібних. Згадував рівнож про український день і за тих $120,000 що забрали і недали на ту ціль, на котру були зібрані.

Представивши гірку долю нашого народу накликував присутних до складання жертв на Фонд Негайної Допомоги Галичині.

Жертвували слідуючі: по $10: Петро Фута і Ілько Кожучок; по $5: Стефан Стадник, Іван Гасек, Стефан Ковтун, Анд. Ковтун, Федько Чирник, Василь Яремчук і Михайло Сенько; по $3: Никола Савіцький, Михайло Барилський, Михайло Патар, Іван Березовець і Ів. Пунько; по $2: Данило Борис, Стефан Покуса, Федько Танин, Ів. Паньків, Федько Оренчук, Олексій Сідлович, Андрій Татала, Антін С. Шквір, Нікола Петричка, Павло Стецик і Мани Кондрат; по $1: Іван Гірський, Стефан Юшків, Стефан Грєх, Андрій Воронюк, Іван Магеровський, Іван Грєх, Іван Орищин, Василь Колодрубець. — Разом зложено на Негайну Допомогу $100.00.

Сто долярів переслано до представника Галицького Правительства в Вашінґтоні, Д. К. Честь всім, що жертвували на таку велику ціль.

По зібранню жертв забирав слово знова доб. Ткачук; згадує про потребу орґанізації, та закликує, щоби всі громадно вступали до Січи та тим закладали угольний камінь для нашого визволення. До комітету для зорґанізовання Січи були вибрані: тов. Стефан Грєх, Стефан Ковтун і Іван Березовець.

Предсідатель о. Др. Шквір перечитав по анґлійськи резолюцію до сенатора Р. Ла Фолета. Принято її одноголосно.

При кінци предсідатель подякував за жертви і гарне заховання на вічу та візвав до відспівання: „Ще не вмерла Україна". По відспіванню всі вічевики піднесені на дусі розійшлися домів.

Стефан Грєх і
Андрій Гаталa,
секретарі віча.

Вишліть сей блянкет

СКОРІСТЬ НА АМЕРИКАНСЬКИХ КОРАБЛЯХ

ВИШЛІТЬ повисший купон днесь, коли задумуєте виїздати до Старого Краю або спровадити своїх кревних сюди. Дістанете в Вашій мові книжку безплатно. З неї дізнаєтеся за скорість американських кораблів, котрі дають Вам незрівнану обслугу за Ваші гроші. Пишіть днесь!

ОПЛАЧЕНІ ШИФКАРТИ:

Коли маєте спроваджувати Ваших кревних до Америки, пишіть по інформації для спровадження.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЛЯНКЕТ
До U. S. Shipping Board
U. S. Shipping Board, Passenger Dept. 630AZ
45 Broadway, New York

Прошу прислати без зобовязань U. S. Government книжку подаючу всі інформації їзди на U. S. Government кораблях до Европи.

Моє імя .....
Ч. улиці або R.F.D. .....
Місто ..... Стейт .....

UNITED STATES LINES

45 BRODWAY — 110 So. Dearborn St., Chicago, Ill.
NEW YORK CITY — 75 State St., Boston, Mass. — 155 Congress Street, Detroit, Mich.

Головні завідуючі для

U. S. SHIPPING BOARD

АМЕРИКАНСЬКІ ВИДАННЯ:

Календар Українського Н. Союза - 50 цнт.

КРАЄВІ ВИДАННЯ:

Календар „Будяка" - - - 25 цнт.

Календар „Просвіти" вже вичерпаний.

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

Василь Атаманюк.

УСМІХ СОНЦЯ.

I.

До военного харчового складу підїхала салдатська підвода повна хліба. З горою. А за підводою юрбою, як курчать за господинею бігли, тягнулися обдерті, напівголі, змарнілі голодні діти. Ніхто не говорив ні слова, корчив руки на грудях, хлопав дірявими черевиками, чи калошами або тягнув за собою мокрі шмати, що розпулятались і звисали з ніг, і тихо сопів задиханими грудьми. Хто розмахував руками, старався випередити других і бігти біля самого возу. Високий випечений хліб неначе підемікався привітно, лагідно випеченими, зарумяненими боками, неначе підмургував краєм пригореної шкурки. Теплий запах свіжого, горячого хліба тягнув кометним хвостом за підводою і мамив за собою маленьких голодняків, як принадка рибу. Діти бігли випереджуючи одно одного, а задніх хліба їх одурманював, як чад. Вони старалися не залишатися од возу, тягнулися за ним волочені могутньою силою бажання втішити свій голод, а на душі в їх було туманно-весело, неначе вони йшли той смачний хліб. Вдихаючи запах хліба, вони не думаючи про те, відчували, що цей хліб і їхній що вони ним користуються. Куди підвода іде, як довго треба бути де за нею бігти, про все то вони не думали, та і думати було нікоди. Вони поспішали, щоби од підводи не залишитись і готові так були йти без кінця. Така гора хліба тут перед ними і їм не заборонюють за ним бігти, вдихати його запах, ця неймовірна пригода підбадьорувала їх і давала їм чарівне, небувале задоволення. В їхній свідомости помало назрівала фантастична але прекрасна думка, що це їхній хліб. Ніхто цього не говорив, ніхто навіть виразно не зясовував у мозку цієї думки, але це-ж так ясно. Тому всі із таким розгоном женуться за підводою.

— Отойди, — крикнули два салдати зіскочивши з підводи, коли вона стала наперед харчового военного складу.

Передні, розігнавшися за малим не налетіли на підводу і на салдат; розбуджені нечайним криком салдат і задержанням воза, вони кинулися назад і збилися в купу із настигаючими дітьми. Вчинився заколот. А тимчасом відчинилися залізні двері складу і привітливі усміхи товстих хлібин знікали один за одним в темній прірві складу. Діти обступили підводу вкругом, як козаки старшину на козацькій раді і задрібно дивилися, як пустіла перед ними підвода.

— Дядьку, дайте шматочок хліба, — обізвався якийсь одважніший хлопчина спереду.

— Отойди — гукнув йому сердитий салдат що стояв з рушницею біля підводи.

— Не можна, хлопче, — казовний, — казав другий салдат подаючи хліб з підводи до складу.

Діти тупцювали од холоду, ходили довкола підводи, заглядали з усіх боків у неї і сумно робилося кожному в серці, як фура порожніла. Запах хліба теж розсівався чарівний, напівсонний стан подорожі за повною підводою в ароматі печеного хліба грубо розбивався, сердитим криком салдата, безупинним зникнням хліба. Робилося і сумно і досадно і бодроче здавалося, що це салдати їхній хліб одібрали і тепер швидко ховають од їх в темній пащі складу.

— Дядьку, дайте шматочок, — прохали сміливі.

— Дайте, дайте хліба, — підхвачували другі.

— Сторонись, Сторонись, — гукав салдат.

Бігли пар блискучих очей, мов горячих жариноК проводи- ли горячими хлібину од дна підводи, коли салдата на возі лаявся хлопець і шпуряв за нею грудками снігу.

Так прогнав її два квартали, а потому повернувся. Побрів вулицями шукати нової добичі.

II.

Дівчинка опинилася біля церкви. Кругом церковної огорожі сиріг давно потаяв і біліли церковні плити. З-за хмари виглянуло сонічко і усміхнулося тим першим ясним і теплим усміхом весни, мов соромлива дівчина: що і усміхнулась би не сміє — звичай не велить.

Од сонішного усміху забиндали хрести на церкві, зареготалася блищана крівля, зраділи камяні плити. А сніжок, по вулиці засікрився, як свічечки в церкві під Великодні свята.

Дівчинка сіла біля церковних воріт на камяній плиті.

Плач її стихав, улягався, як хвилі Дніпрові після бурі. То вривався ще глухим стогоном, то тихесенько потрясав маленьким тілом, все тихше і тихше немов давав себе вже пути ще із далекої дороги, куди вже відійшов.

Сонічко пригріло тепло, тепло. Так тепло і ясно, що аж душу загрівало і заливало світом і радістю. Сльози на дівчачому личкові заблищали, як камінці дорогоцінні, заблищали і зникли, як щастя. Тільки на біленькому личку залишилися дві темні посмуги-доріжки, куди вони стікали.

Плач уйнявся.

Дівчинка зітхнула важко і витягнула ручки на тепле сонечко. А сонечко облило їх, як літом теплом, теплом, як маминою рукою приголюбило.

Од того ласкавого сонішного привіту дівчинці зробилося на душі так любо-любо. Забулася образа поганого хлопця, забулася вся доля безталанна, навіть голод притих, ніби він теж упивався сонящним теплом.

Ясні промінні лилися на землю із далекого голубого неба, лилися просто в душу, а з душі, як од зеркала одбивалися ті промінні ясними, сонящними думками. Починалися вогнища до гарного минулого, ніби од сонця і йшли до сучасного чорного, холодного, як та земля.

Дівчинка прижмурила очі і згадувала.

Мати. Була в неї мати... Добра, люба, дбайлива мати. І головку їй чесала, сорочку прала, годувала і голубила, казочок казала. І жаліла й турбовалася. Питеро дітий їх було і всім їм добре як було з мамою; ой, як добре.

Настав в селі голод. Перебралася мати з дітьми до міста. Тут легше прожити. Ходила по службі заробляла, але все таки голодували всі. Та за те мати і пожаліє і поцілує, головку погладить, розчеше; все забувається.

А потому...

Мати захворила тифом і померла. Дітий одвели одних по захистам, другі кудись на службу подались, а її взяла жінка мамина сестра, бо вже місця в захисті не було. В тітки і своїх дітей чимало, в тітки і її дітий голодують, тож їй дуже важко живеться. Жиє тим, що випросить. Що й те жінчині діти часто в неї одбірають. І головки їй ніхто не чеше не миє, жиє собі, як чужа, як сиріта. Та й сирітка вона справді.

Сонечко привітливо усміхалося, гріло її, як свою дитину, а дівчинка поринала в солодких споминах про колишню мамину ласку, про щасливе життя і вона забувала про своє жебрацьке, голодне життя, її думки плили на ясних сонящних хвилях легесенько і рівно, як квітка по воді.

Біля неї проходили люди, жалкуючи позирали вони на мале безпритульне дівча і йшли далі. Хто хрестився перед церквою, а хто й не глянув, поспішав по своїм дідом.

Дівчинка не звертала на прохожих уваги, бо вся увага її була захоплена ясними згадками минулого дитячого щастя. Тепле проміння сонця розбило, знівечило сумні думки дійсности, як холодні снігові вереті; що вкривали кришкі, огорожі, пішоходи.

До дівчинки йшла мама. Вона так ясно бачили, як її мама вийшла із-за вугла і повільним, рівним кроком йшла до церкви.

В дівчинки перло дух.

Її-ж мати умерла. Її закопали на цинитарі, її немає. А може то все був сон. Часто буває, сняться всякі дива. І напляшешся иноді, так наревешся, аж ну, а мама розбуде і все пропада. Вже те сон.

Червона хустка на маминій голові цвіла горячим маком на сонящнім промінні. Синя Спідниця билася об ноги, переготалася безліччю складок, як сині хвилі в Дніпрі. Мама була близько.

Зараз. Зараз. Ще хвилинка, мама приголубить її, погладить по головці, дасть їй шматочок хліба і спитає:

— Скучала без мене, доню.

— Ой, як скучала, мамочко, — скаже дівчинка.

І притулиться до маминих ніг, загорнеться полами маминої спідниці, горя немає.

Мама йшла недалеко воріт церковних. Стала перед їми нахлонилася і, побожно, тричі — перехрестилася.

— Авже-ж мама, — зраділа дівчинка. Мама вже хрестилася біля церкви.

Вона витягнула дрібоньки ручеята до стрічної жінки, з її очеиат і змарнілого личка сміялося сонце радості.

— Мамо, — закликала вона.

Мати стала і здивовано подивилася на маленьку дівчинку. Вона немов не розуміла, як це склалося, що без неї її доненка така обірвана, замазана під церквою сидить.

— Це я, я твоя Океаночка, — лебоділа дівчинка.

— А почому ти пізнала, що я твоя мати, спитала жінка.

— Як почему. Хіба я тебе не впізнаю. Впізнаю. Он хустка червона, спідниця синя, очі такі.

— А щож ти тут робиш?

Дівчинка трівожно оглянулась.

— Я... Тож он був мамочко. Правда. Мені снилось що ти вмерла од тифу. Грицька і Миколку забрали буцім то в захист, Маруся і Іван пішли служити, а мене не було куди примістити і я так скитаюся, мамочко. Але то сон був, тепер ти вже зі мною будеш правда?

Мати щось думала, а Океанка держалася малою рукою за маминю спідницю і заглядала мамі в лице. Сонце світило їй в очі і вона другою ручкою закривалася од докучливого проміння.

— Буду, Океанко, буду, — сказала мама і поглядила її по головці.

— Я зразу тебе впізнала, говорила дівчинка і торкалася до маминих ніг.

* * *

В нас тепер краща хата, як та де ми раніше жили, казала Океанка, коли прийшла з мамою до дому.

Мати тихо посміхалася.

— А хто цей дядько, — питала вона показуючи на чоловіка в синій блузі, що сидів край столя.

— А це твій тато.

— Ти-ж казала, що тато на війні умер.

— Біднятко, — сказав чоловік.

— А мати відповіла:

— Я гадала, що його не має вже, а він вернувся.

Як мати Океанку обмила, причепурила, дала їй повну миску юшки і великий шматок хліба. Океанка зразу почула страшенний голод і накинулася на свою їду. Коли миска спорожніла Січ, від. 385 У. Н. Союза 25,00; Василь Кордуба, о. Василь Гонивак, Петро Качмар, Петро Проскурняк по 10.00; Петро Кулинак, Антін Степанчак, Яків Грубрин, Іван Павучук, Анна Денис, Іван Павучук, Антін Пронай, Олекса Пилятюк, Стефан Ігнатюк, Антін Батюк, Сильвестер Рихлій, Іван Сухорович, Іван Шміганівський, Микола Грубрин, Петро Андрушак, Йосиф Литвин, Михайло Кінюк по 5.00; Петро Гайва 3.00; Григорий Пастушенко 2.50; по 2.00: Петро Чучмай, Ол. Вонс, Василь Глоязацький, Дмитро Колтин, Микола Бойко, Павло Шабатура, Микола Стрільчук, Михайло Хас, Петро Вонс; по 1.00; Марія Горгінка, Катерина Гоца, Петро Бутрин, Іван Лозовський, Сильвестер Сібак, Лука Хархишин, Микола Войдура, Пилип Люк, Василь Сопотюк, Онуфрій Шабатура, Роман Бачинський, Іван Козак, Олекса Козак, Йосиф Греськів, Михайло Гусак, Петро Парій, Дмитро Папко, Петро Угринчук, Пилип Пікуль; Олена Рефько 50'ц.

75) Меріден, Конн. збірку переслав п. Йосиф Стадник..... 43.00

76) Дерби Сент. Н. Дж., переслав від своєї родини п. К. Кирчів 30.00

Зложили: Кость Кирчів 8.00; Антонія Кирчів 7.00; Ольга Кирчів і Марія Кирчів по 5.00; Анна Кирчів і Гелена Кирчів по 2.50.

77) Ковтсвіл, Па., збірку переслав о. Іван Коваль 22.00

Зложили: Тома Бринглевич, Михайло Пик і Григорий Пискор по 5.00; по 1.00: Василь Чернельський, Іван Куренда, Йосиф Литвинчин, Іван Іванишин, Василь Шило, Григорий Паховка, Петро Шеремета.

78) Бофало, Н. Й., з віча збірку переслав о. шамбелян К. Кунрило 116.00

79) Ленкестер, Н. Й., збірку переслав п. Василь Максимик.. 80.25

80) Куртис Бей, Мд., збірку з віча переслав п. Й. Семенюк.. 45.00

81). Бриджпорт, Па., оподаткованих з місяців листопад і грудень, переслав на Фонд п. Петро Козак від Комітету..... 25.00

РАЗОМ ЗЛОЖЕНО ДО 29-го ГРУДНЯ 1922 Р. $15.370.85

Др. Лука Мишута
За Представництво Галицької Республики.

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПОДИНОКІ ОСОБИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВІ.

Ч. 484 (Третий виказ).

(Докін чемне).

66) Сливвил, Па., від Йосифа Германа переслав п. Ф. Ясиовський 5.00

67) Найстаун, Филадельфія, Па. з віча переслав збірку п. Никола Буньо 102.00

Зложили: Укр. Гром. в Найстаун 50.00; Д. Шторин, Василь Белюх, Юрій Баховський, Йос. Билинський, Стефан Слободаш, Михайло Максимів, Іван Бельгельський і Василь Скірка по 5.00; по 2.00: Павло Чорний, Григорий Шагала; по 1.00: Г. Крайник, Яким Габинець, Теодо. Немий, Дмитро Теленчак, Яким Дилюк, П. Маслюк, Никола Либлас, Іван Гриб.

68)센트라лія, Па., переслав збірку п. Іван Чепа 184.00

Зложили: Тов. Січ, Сотня 6 ім. Богдана Хмельницького 300; Парохія Усп. Пр. Діви Марії 20.00; Гр. св. Михайла, від. 90 У. Н. Союза, Іван Линь і Василь Чучман по 10.00; Мирослав Команрільський, Григорий Баранж, Іван Лупашій, Василь Петрович, Николай Надич, Гавриило Кропівницький, Михайл Прокопчук, Бр. св. Димитрія, Іван Назич (мол.), Мих. Михайлечко, о. Ф. Боярчук, Анатол Хрещевський, Микола Ленч, Николай Скольський, Теодор Госнець, Николай Смоляк, Теодоб Корбіка, Дмитро Смоляк, Василь Жолобайлюк, Іван Надич (стар.) по 5.00; по 2.00: Гаврил Борис ст., П. Ліпман.

62) Сімор, Конн., від Тов. Просіли, переслав п. Й. Вітак..... 5.00

70) Іст Пенстаун, О. 10.00

Зложили: Адам Ільько і Іван Падучак по 5.00.

71) Рум, Н. Й., податок від членів 121-го відділу У. Н. Союза за місяці падолист і грудень переслав п. Н. Лишега 9.00

Зложили: Данило Баран, Василь Чуйко, Мих. Фелінський, Михайл Гандзи, Микола Іванців, Дмитро Іванців, Микола Лишега, Михайл Стахів, Теодор Сташко, Кобтович, Іван Лаврук, Василь Листовенький, Михайл Пацько, Страх Николайко, Теодор Вітка по 50 цнт.; Семен Бих, Павло Мокрій, Яцко Городницький, Михайл Кізик по 25 цнт.

72) Нортгемптон, Па., з віча переслав п. С. Паланіця 133.60

Зложили: Стеф. Глущак 12.00; о. І. Кутський, Дмитро Прохницький, Юрій Мицуда, Володимир Романків і Стефан Палянїця по 10.00; Василь Сацюк, Мих. Ходик і Стефан Сенік по 5.00; Василь Олексюк і Іван Прийдун (мол.) по 6.00; Антоній Кецій, Стефан Тюхтій, Евстахій Тицкий, Іван Прийдун (стар.), Онуфрій Ґаній, Теодозій Ґандо, Анно Ходик і Стефан Сенік по 5.00; меншими жертвами 13.60.

74) Миннеаполис, Мінн., збірку переслав п. Н. Грубрин..... 43.00

На ту як і попередню оголошену вже квоту зложили: Заборонка Січ, від. 385 У. Н. Союза 25,00; Василь Кордуба, о. Василь Гонивак, Петро Качмар, Петро Проскурняк по 10.00; Петро Кулинак, Антін Степанчак, Яків Грубрин, Іван Павучук, Анна Денис, Іван Павучук, Антін Пронай, Олекса Пилятюк, Стефан Ігнатюк, Антін Батюк, Сильвестер Рихлій, Іван Сухорович, Іван Шміганівський, Микола Грубрин, Петро Андрушак, Йосиф Литвин, Михайло Кінюк по 5.00; Петро Гайва 3.00; Григорий Пастушенко 2.50; по 2.00: Петро Чучмай, Ол. Вонс, Василь Глоязацький, Дмитро Колтин, Микола Бойко, Павло Шабатура, Микола Стрільчук, Михайло Хас, Петро Вонс; по 1.00; Марія Горгінка, Катерина Гоца, Петро Бутрин, Іван Лозовський, Сильвестер Сібак, Лука Хархишин, Микола Войдура, Пилип Люк, Василь Сопотюк, Онуфрій Шабатура, Роман Бачинський, Іван Козак, Олекса Козак, Йосиф Греськів, Михайло Гусак, Петро Парій, Дмитро Папко, Петро Угринчук, Пилип Пікуль; Олена Рефько 50'ц.

75) Меріден, Конн. збірку переслав п. Йосиф Стадник..... 43.00

76) Дерби Сент. Н. Дж., переслав від своєї родини п. К. Кирчів 30.00

Зложили: Кость Кирчів 8.00; Антонія Кирчів 7.00; Ольга Кирчів і Марія Кирчів по 5.00; Анна Кирчів і Гелена Кирчів по 2.50.

77) Ковтсвіл, Па., збірку переслав о. Іван Коваль 22.00

Зложили: Тома Бринглевич, Михайло Пик і Григорий Пискор по 5.00; по 1.00: Василь Чернельський, Іван Куренда, Йосиф Литвинчин, Іван Іванишин, Василь Шило, Григорий Паховка, Петро Шеремета.

78) Бофало, Н. Й., з віча збірку переслав о. шамбелян К. Кунрило 116.00

79) Ленкестер, Н. Й., збірку переслав п. Василь Максимик.. 80.25

80) Куртис Бей, Мд., збірку з віча переслав п. Й. Семенюк.. 45.00

81). Бриджпорт, Па., оподаткованих з місяців листопад і грудень, переслав на Фонд п. Петро Козак від Комітету..... 25.00

РАЗОМ ЗЛОЖЕНО ДО 29-го ГРУДНЯ 1922 Р. $15.370.85

Др. Лука Мишута
За Представництво Галицької Республики.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від. 339 повідомляє, що на річних зборах вибрано отсей новий уряд на рік 1923: І. Сорока (с. Макс.), предс.; І. Лісюк, з. предс.; В. Скольський, секр.; Ю. Пищальник, з. секр.; І. Сорока (с. Мих.), кас.; М. Кунчика, з. кас.; опікуни хорих С. Дьорка; контрольори: Т. Грицей, Іван Жмутин, Д. Буричка, М. Барна, І. Сорока.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, подає всім членам і члениням до відома, що на річнім мітингу вибрано отсей новий уряд на 1923 рік: М. Бурдинюк, предс.; С. Любомирський, з. предс.; В. Бенгрінович, секр. рекор.; В. Кузів (М.), секр. фін.; М. Гальжанич, заст. обох секретарів; І. Глинка, кас.; П. Зелінський, з. кас.; М. Гальжанич і В. Кузів, надзирателі хорих; Т. Глинка, дверник. Також подається всім членам до відома, щоби кождий член і члениня і члени, приняв по двох нових кандидатів і таксамо, щоби наше товариство подвоїти і збільшити число членів У. Н. Союза. Поливіяна на наших братів Угорщеи, яку вони мають сильнеє організацію. Ми повинні собі також подвоїти У. Н. Союз. — Уряд Товариства.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє всіх своїх членів, що на річних зборах вибрано отсей новий уряд: А. Садовський, предс.; Г. Стефанак, з. предс.; І. Петренко, секр. фін.; Т. Федорчак, секр. рекор.; І. Третак, кас.; М. Савчак, з. кас.; контрольори комісія: Г. Кісіль, М. Федорчак і С. Достотович; надзирателі хорих: О. Кушмиць, А. Іваночко і А. Кочубійчук; сторожар галі Д. Швець; до Ліги Вільної України: Г. Кісіль і І. Кінч. Збори відбуваються в другу неділю до 1-ої годині 1. пополудні в У'ких Домі при Вест Ай-тій ул. Но кождих місячних зборах будеться приймати нових членів до Товариства і до У. Н. Союза. — Т. Федорчак, рек. секр.

ЛОКОСТ ПОЙНТ, МД. Сестрицтво Пр. Богородиці, від. 148, на мітингу дня 14 січня, 1923, вибрало отсей новий уряд на 1923 рік: Антонина Семенків, предс.; Марія Бієнька, заст. предс.; Катерина Міськів, касієрка; Февронія Бієнька, секретарка; Елисавета Семенків, контрольорка; Текля Яччик, опікунка хорих. — Ф. Бієнька, секр.

Братство св. Арх. Михаїла, від. 213 У. Н. Союза в Бейон, Н. Дж. пошукує свого члена Василя Товшанського. Він перебував під ч. 713—17th Ave., South Міннеаполіс, Мінн. Хтоби о нім знав нехай дасть, прошу мовчаснити до секретаря Steve Hecht, 13 E. 21st St., Box 162, Bayonne, N. J.

ROYAL MAIL
ДО АМЕРИКИ
Приготуйтесь тепер спровадити Ваших приятелів до Америки через ROYAL MAIL.
ORDUNA ORBITA
кораблі з одною клясою лишень
ORCA ONO
перша, друга і третя клясі
Напишіть по брошурку. По дальші подрібности пишіть до: Royal Mail Steam Packet Company, Sanderson & Son, Inc., Agents, 26 Broadway, New York, 117 W. Washington St., Chicago, або до місцевих корабельних агентів.

З ВЕРШИН І НИЗИН
збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Вінок листе" в „Великі щоковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (над. Василь Верпиволя) є 14 ілюстрацій. Брошурована $2.75, в полотняній оправі $3.50.
Замовляйте посилайте на адресу: „SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Андрій Безушко з Юзефівки, повіт Тернопіль, пошукує своїх братів МИХАЙЛА і ПЕТРА РУДОГО і сестри ГРИНЬКО БАЛУХ. Просить написати на адресу: Bezusko Andrew, Ukr. Wojennyj Tabor B, Barak c. 22, Josefov, Czechoslovakia, Europe.

ОДНА ПРОБА ДАРОМ.
Не платіть за ліки перед тим, як певні що вони Вам потрібні. Коли терпите на ревматизм, сечему або внутрішні болі, зголосіться до мене. PETER EAGLE, 135 Third St., Passaic, N. J. Годині 1—8 по обіді в середу, четвер, п'ятницю і суботу.

НА ПРОДАЖ ФАРМИ
які можна набути тепер тут, тому що у українної землі. Фарми великі і малі до вибору. Голосіться до:
DM. HNATYSHYN,
Box 144, Pittsfield, Pa.

ФАРМА на продаж або до ренту 48 акрів доброї землі до плекання кукурудзи, хата з 7 кімнат, стайня, курник, корів-ця, дім студні і великий сад овочевий. Ціна $3.400, $1.400 готівкою а $2.000 на сплату на довгий час, річна рента $250. Спродам тано з причини слабого здоровля. Голосіться до: F. A. Kostyk, Box 71, Carverville, Pa. 18-19

НА ПРОДАЖ ресторант і делікатесен шторе, рахма з помешканнєм 7 кімнат і гараж на три автомобілі, все на 5 лін, інтерес дуже добрий, продається по причині непорозумінь між спільниками. Голосіться до адвоката „Свободи", 83 Grand Street, Jersey City, N. J. 13-

HIPPODROME
43 STREET and 6TH AVENUE
ЛИШ ЧАСИ найбільша вистава в світі
Богато українських артистів
Два рази денно: 2.15 і 8.15
Ціни: 50 цнт. до $1.50

ШКОЛА СПІВУ І МУЗИКИ
Учить грати на скрипках, фортепіяні, мандоліні та гітарі.
Важне! Учить диригентуру, значить провадити хор та нотного співу. 17-20
MIRON KORYKORA
94 HUDSON STREET,
HARTFORD, CONN.

МАРІЯ ТАМКУС
АКУШЕРКА
З школи Белюю Госпиталя
Говорить по нашому.
30 Stagg St., Brooklyn, N. Y.
Tel. Stagg 6731.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
DR. S. M. KAUFMAN
спеціяліст хронічних і инших внутрішних недуг, акушер.
Години офісові від 1. до 8.30 веч.
111 E. 7th Street, New York
НОВИЙ ОФІС В АСТОРІЯ, L. I.
Год. офісові від 9.30 до 12. в пол.
488—6th Ave., Astoria, L. I.
Telephone: Astoria 2572

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
межи 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 4438 Lexington

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінок, кишок і внутрішних недуг, нервових перепон, ревматизм, острі нервові і хронічні недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16St., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place.
Годині від 9. рано до 8. вечер
В неділі від 9. рано до 4. попол

ВИЙШЛА З ДРУКУ
„ВЕРХОВИНА"
сольова пісня з акомпаньяментом фортепяну.
Уложив і видав МИХ. ЗАЗУЛЯК.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовляйте слати на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники
Без різниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і вдовольні будете.
3221 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 і West 6557

Phone: Market 24—62.
ДР. ВОЛОДИМИР КОВАЛЬ
УКРАЇНЕЦЬ ЛІКАР
ОТВОРИВ СВОЮ КАНЦЕЛЯРІЮ ПІД ЧИСЛОМ
963 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.
Години урядові: від 9. до 11. рано; від 6. до 8 вечер. В неділі і свята від 10. до 1. пополудні